

Handlingsprogram 2026-2029

1. Økonomiske rammer

- 1.1. De økonomiske rammer, som fremgår av kommunedirektørens beslutningsgrunnlag med vedlegg legges til grunn for den økonomiske planleggingen i handlingsprogramperioden.
- 1.2. Rammer årsbudsjett 2026
Rammer for hvert utvalg fastsettes i samsvar med kommunedirektørens beslutningsgrunnlag med vedlegg, justert for endringer i vedtaket.
- 1.3. Skatt
Den kommunale skatteøren fastsettes til den enhver tid gjeldende maksimalsatsen.
- 1.4. Låneopptak 2026
Lier kommune tar opp 273,185 millioner kroner i lån til finansiering av investeringer jf. Kommunelovens § 14-15 første ledd.
- 1.5. Kommunedirektøren gis mandat til mindre budsjettmessige justeringer, forutsatt at justeringene ikke er i konflikt med overordnede føringer eller prinsipielle vedtak.

Formidlingslån

Det planlegges å ta opp 100 millioner kroner i formidlingslån. Formidlingslån tas opp som annuitetslån med 5 års avdragsfri periode, deretter nedbetaling over 20 år.

1.6. Likviditet

Driftskreditt på 100 mill. kr i DNB videreføres i 2026.

Likviditetssituasjonen anses som tilfredsstillende, men vurderes nærmere i årsrapporten for 2025.

1.7. Egenbetalinger, gebyrer og avgifter

Egenbetalinger, gebyrer og avgifter vedtas i henhold til kommunedirektørens beslutningsgrunnlag med tilleggsinnstilling, med unntak av gebyrer som vedtas i egne saker.

Gebyrer som vedtas i egne saker:

- «Bygg og geodata» og «Stedsutvikling og plan»

- Drammensregionens Brannvesen IKS og Vestviken 110 IKS
- Renovasjonsselskapet for Drammensregionen IKS (RFD)
- Lier Vei vann og avløp KF
- Tilsynet for små avløpsanlegg
- Tiltaks-, befarings- og saksbehandlingsgebyrer - Drammen havn

1.8. Endringer i tilleggsinnstilling

Følgende rammeendringer legges inn i tillegg til beslutningsgrunnlaget.

1.7.1 Endringer i driftsbudsjettet

	2026	2027	2028	2029
Fra statsbudsjettet				
Økning skatt og rammetilskudd	-70 270	-70 270	-70 270	-70 270
Lønnsreserven	41 802	41 802	41 802	41 802
Pris og lønnskomp	17 432	17 432	17 432	17 432
Statsbud. Pensjon for fosterforeldre - helårseffekt	335	335	335	335
Statsbud. Avslutning av overgangsordningen for spesialiserte fosterhjem	773	773	773	773
Statsbud. Endringer i barnevernsloven	119	119	119	119
Statsbud. System for kompetanse- og karriereutvikling i barnehage og skole	255	255	255	255
Statsbud. Nominell videreføring av maksimal foreldrebetaling i barnehage	538	538	538	538
Statsbud. Særordning - pensjon i private barnehager	51	51	51	51
Statsbud. Økt sosialhjelp utfasing av stønad for enslig mor eller far	46	46	46	46
Annen endring				
Legevikar	320			
Husleie Foss gård	-410	-410	-410	-410
Ny avtale Microsoft 365	800	800	800	800
HP 25 FDVU Portnerboligen	-400	-400	-400	-400
Prisøkning Drammensregionens IPR	27	27	27	27
Ungt <u>entreprenørskap</u>	75	75	75	75
Pensjonsordningen		-10 000	-10 000	-10 000
Økt ramme Hjemmetjenesten	5 000	5 000	5 000	5 000
Finansiell avkastning	10 000	10 000	10 000	10 000
KS 133/2025 - Oppgradering <u>Årkvislaveien</u>		1 122	1 921	1 873
Bankgebyrer	200	200	200	200
Biblioteket på bakkeplan		-2 400		
Brannvesenet	2 943	2 943	2 943	2 943
Brannvesenet - Tilskudd økt reguleringspremie	1 204			
KS 137/2025 Fritidskontakter	400	400	400	400
Driftstilskudd leger	1 101	1 101	1 101	1 101
Endring avsetning til disposisjonsfond	-12 342	460	-2 739	-2 691
Totalt	0	0	0	0

1.7.2 Endringer i investeringsbudsjettet

Prosjekt	2025	2026	2027	2028
1 Økning oppgradering Årkvislaveien		33 000		
Finansiering med lån og merverdirefusjon		-33 000		
Totalt	0	0	0	0

1.7.3 Endringer i tekstdokumentet

Teksthefte til beslutningsgrunnlaget, justeres for vedtaket og blir omdøpt til vedtatt budsjett.

Følgende kapitler og vedlegg i beslutningsgrunnlaget endres iht. tilleggsinnstillingen:

- Rammetabeller justeres for vedtaket
- Avsnitt om huseiergebyrer
- Vedlegg 1 – Oversikt over investeringsprosjektene (justering for vedtaket)
- Vedlegg 4 Oversikt over avgifter, gebyrer og egenbetalinger
- Vedlegg 5 Selvkostoversikt
- Vedlegg 6 Tilskuddssatser for ordinære ikke-kommunale barnehager
- Vedlegg 7 – Obligatoriske oversikter (justeres for vedtaket og detaljbudsjett)

1.9. Rammeendringer

Endringer i driftsbudsjettet

	2026	2027	2028	2029
Sylling Bua Aktiv, verbalvedtak 3.1	70	105	105	105
Gratis svømming for et klassetrinn, verbalvedtak 3.2	70	70	0	0
Forsert løp ungdomsskole, verbalvedtak 3.3	200	200	200	200
Skolebøker, verbalvedtak 3.4	420	0	0	0
Styrke hjemmetjenesten, verbalvedtak 3.5	615	820	820	820
Kor Livat, verbalvedtak 3.6	85	85	85	85
Frognerlia, verbalvedtak 3.7	-450	-900	-900	-900
Matveien, verbalvedtak 3.8	60	60	60	60
Nav Jobbspesialister, verbalpunkt 3.9	1200	1500	1500	1500
Redusert sosialhjelp, verbalpunkt 3.9	-2000	-5000	-5000	-5000
Regnbuebrua, Verbalpunkt 3.10	72	72	72	72
Renter	19	18	18	17
Avdrag	0	15	15	15
Totalt	-361	2940	2927	2839

Endringer i investeringsbudsjettet

	2026	2027	2028	2029
Regnbuebrua, Verbalpunkt 3.10	550	0	0	0
Finansiering lån og merverdirefusjon	-550			
Totalt	550	0	0	0

Endringer i 10 årig investeringsplan etter 2029

Følgende endringer innarbeides i rullering av 10 årig investeringsplan

- Regnbuebrua

2. Generelle føringer

2.1. Det forutsettes at tiltak gjennomføres som beskrevet i grunnlagsdokumentet og budsjettvedtaket. Tiltak av prinsipiell betydning legges fram som egne saker. Avvik skal meldes fortløpende i månedsrapporten og senest ved behandling av tertialrapport/årsregnskap.

2.2. Lier kommunes visjon «Grønne Lier – for alle innbyggere» legges til grunn for arbeid i alle sektorer. Hele Lier tas i bruk ved at det legges til rette for å bo i hele kommunen og opprettholde tjenestetilbud som bl.a. skole- og barnehagetilbud nær der folk bor.

2.3. Følgende økonomiske forutsetninger legges til grunn for økonomiarbeidet i perioden for å sikre en sunn økonomi:

- Netto driftsresultat i % av inntektene på 1,75 %.
- Disposisjonsfond på minimum 10 % av driftsinntektene.
- Gjeldsgrad for gjeld eksklusive selvkostprosjekter på under 70 % av driftsinntektene.

3. Verbalvedtak med økonomiske konsekvenser

3.1 Sylling Bua Aktiv

Det er viktig å satse videre på inkludering og forebygging av ungt utenforskap. I 2025 ble det opprettet åpen møteplass i Sylling, og vi ønsker å styrke dette tilbudet slik at det også omfatter 8-10.trinn. Det settes derfor av midler til åpen hall i Sylling totalt 2 dager i uken.

3.2 Reduserte priser svømmehall

Lier kommune skal tilrettelegge for at barn og familier kan være aktive og skape gode minner sammen i svømmehallen. Med oppstart 1.februar 2026 gjøres inngangsbillettene gratis for 4. klassetrinn. En voksen som er i følge med barn med gratis adgang får innrømmet halv pris på voksenbillett. I tillegg innføres det hver fredag halv pris for alle under 16 år.

3.3 Forsert skoleløp

Lier kommune etablerer et eksternt tilbud for faglig sterke og motiverte elever på ungdomstrinnet, i tråd med verbalpunkt 3.23 «Elever med stort læringspotensial» i HP 2025-2028. Inntil 20 elever får muligheten til å gjennomføre matematikk for VG1 over 2 år (9. og 10. trinn), med ukentlige samlinger. Oppstart med elever fra 9. trinn i skoleåret 2026/2027. Det settes av inntil 200.000,- per skoleår til ordningen. Tiltaket kjøpes fra eksternt leverandør, offentlig eller privat, med dokumentert kompetanse, og evalueres første kvartal 2027. Kommunedirektøren bes samtidig vurdere om tilbudet kan utvides med fremmedspråk fra skoleår 2027-2028.

3.4 Skolebøker

Det settes av ekstraordinære midler til innkjøp av trykte skolebøker for 1. - 4. trinn. Dette er en tilleggssatsing og erstatter ikke ordinær budsjettpost. Tiltaket følger opp satsingen og ekstramidler som ble satt av i HP 2025-2028.

Bakgrunnen for satsingen er at trykte bøker gir en viktig støtte til læring, særlig de første skoleårene. Vi ønsker en faglig begrunnet balanse mellom digitale verktøy og bok i skolen, slik at de digitale verktøyene brukes der de gir merverdi, samtidig som trykte bøker sikrer et solid fundament for elevenes læring.

3.5 Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten har en svært viktig rolle i å sikre gode tjenester til en aldrende befolkning og bidra til at flere kan bo trygt hjemme lengst mulig. For å møte økende behov og sikre kvaliteten i tjenestene, bes det om å styrke hjemmetjenesten med ett sykepleierårsverk fra og med 2026.

3.6 Demenskoret Kor Livat

Kor Livat har tidligere søkt utvalgets disposisjonsfond om tilleggsmidler. For å sikre koret forutsigbarhet styrkes budsjettet tilsvarende.

3.7 Frognerlia

Nedre Frognerlia 1 tas i bruk som botiltak for personer med alvorlige psykiske lidelser uten rusproblematikk, i tråd med forslag i mulighetsstudien og som del av tjenestetilbudet innen psykisk helse og rus.

Ved å ta i bruk Frognerlia 1 kan kommunen:

- Tilby et bedre differensiert tjenestetilbud
- Redusere belastningen ved Heggtoppen
- Frigjøre boliger ved Heggtoppen til andre brukergrupper
- Redusere behovet for kjøp av kostbare eksterne plasser
- Utnytte eksisterende bygningsmasse og tomt på en mer effektiv måte

Et nytt botiltak vil gi roligere og mer stabile omgivelser for en brukergruppe som har behov for mer skjerming og forutsigbarhet. Det vil gi brukerne tettere individuell oppfølging og en miljøterapeutisk tilnærming, noe som vil styrke kvaliteten i tjenesten. Kommunedirektøren bes også vurdere å overføre en rådgiverstilling til tjenesten.

Kostnadene til ombygging og oppgradering av bygget vil være innenfor de allerede bevilgede budsjetttrammer til Lier eiendomsselskap KF (LEKF).

3.8 Matveien

Matveien er en viktig arena for næringslivet, det offentlige og frivillige i Lier og regionen. For å kunne videreføre dette settes det av 60 000,- årlig.

3.9 Arbeid og inkludering

Lier kommune skal satse mer på at personer utenfor arbeidslivet kommer i jobb. Tiltaket skal bidra til varig inkludering, redusert behov for økonomisk sosialhjelp og økt livskvalitet for den enkelte.

NAV bes om å:

1. Styrke arbeidet med å få unge uten arbeid eller relevant utdanning inn i arbeidslivet.
2. Styrke innsatsen rettet mot sosialhjelpsmottakere, slik at flest mulig kommer i fast arbeid og blir i stand til å forsørge seg og sin familie.

For å gjennomføre dette styrkes NAV med 1,5 millioner kroner (fullårseffekt) til økt satsing på jobbspesialister. Samtidig reduseres sosialhjelpsbudsjettet med 2 millioner kroner økende til 5 millioner i perioden, basert på forventet effekt av tiltakene.

Kommunedirektøren bes se til tilsvarende prosjekt i Drammen kommune, hvor målet for redusert sosialhjelp er nådd.

Kommunedirektøren bes også sikre at kvalitetsprogrammet (KVP) brukes aktivt og systematisk for personer som oppfyller vilkårene.

Vi ber om fast melding to ganger i året til HOV-utvalget om antall personer som mottar økonomisk sosialhjelp, inkludert antall i alderen 18–30 år. Videre bes det om oversikt over andelen som følges opp med aktivitetsplikt og som faktisk deltar i aktivitet, inkludert antall under 30 år. Meldingen skal også inneholde gjennomsnittlig varighet på sosialhjelp for dem med og uten aktivitetsplikt, samt antall deltakere i Kvalifiseringsprogrammet (KVP) og andelen som har gått videre til arbeid eller utdanning. Kommunedirektøren bes i tillegg legge til eventuelle andre relevante parametere som gir et helhetlig bilde av utviklingen.

Kommunedirektøren bes følge opp med aktivitetskrav for sosialhjelpsmottakere over 30 år, i den grad sosialtjenesteloven gir adgang for dette, samt rapportere på dette.

3.10 Unge og arbeid

Kommunedirektøren bes i samarbeid med ungdomshuset V2 og andre relevante aktører, utarbeide en sak om hvordan kommunen kan legge til rette for trygge arbeidsplasser og arbeidsoppgaver for ungdom. Lier kommune skal være en attraktiv kommune og den fremste kommunen for å jobbe for unge krefter og unge ut i arbeid.

Kommunedirektøren bes også vurdere hvordan Lier Kommune i samarbeid med næringsliv og andre relevante aktører kan tilby sommerjobber til unge.

3.11 Regnbuebrua, Lierskogen

Oppgradering og utvikling av Avstikkeren prioriteres for å styrke tverrforbindelsen for myke trafikanter under E18. Lier kommune påtar seg vinterdrift av bankett på Regnbuebrua. Det etableres gangsti/trapp fra Regnbuebrua ned mot

bussholdeplassen. Kostnader for drift og vedlikehold av snarveien er beregnet til å koste 72 000kr årlig.

Verbalpunkt uten økonomiske konsekvenser

3.12 Tidlig innsats i barnehage

Kommunedirektøren bes, i samarbeid med barnehagene, PP-tjenesten og eventuelt andre relevante aktører, legge fram en sak som beskriver hvordan kommunen kan styrke tidlig innsats i barnehagealder. Målet er at barn med behov for ekstra støtte, både de med særskilte behov og de som ikke omfattes av vedtak eller diagnose, får tidlig hjelp og oppfølging som fremmer trivsel, utvikling og læring.

Tiltakene skal i hovedsak gjennomføres innenfor eksisterende rammer, men kommunedirektøren kan foreslå justeringer eller omprioriteringer med begrensede økonomiske konsekvenser. Forsterket tidlig innsats kan bidra til bedre livsmestring for barna og til en mer bærekraftig ressursbruk over tid. Et mål er at økt tidlig innsats på sikt kan redusere behovet for spesialundervisning senere i skoleløpet, til beste for både barnet og samfunnet. Saken skal ses i sammenheng med kommunens kvalitetsplaner for barnehage og skole.

.

3.13 Handlingsplan mot ungdomskriminalitet

Formålet med planen er å forebygge kriminalitet blant barn og unge, styrke tidlig innsats og sikre et godt og effektivt samarbeid mellom aktører.

Handlingsplanen skal inneholde et kunnskapsgrunnlag med lokal statistikk og analyse av utfordringsbildet, en beskrivelse av innsatsområder basert på nasjonale føringer og lokale behov, samt konkrete og målbare tiltak som kan gjennomføres innenfor kommunens handlingsrom.

Tiltakene skal i hovedsak gjennomføres innenfor eksisterende rammer, eventuelt med ekstern finansiering innenfor de områdene der dette er mulig. Planen skal sees i sammenheng og tilpasses kommunens øvrige strategier og planer, særlig Plan for forebygging om omsorgssvikt og adferdsproblemer og arbeidet mot ungt utenforskap.

Arbeidet skal gjennomføres i dialog med fagmiljøer, ungdomsråd, politiet og andre relevante samarbeidspartnere. Kommunedirektøren bes utarbeide et forslag til handlingsplan i tråd med denne bestillingen, og legge til rette for at planen kommer til førstegangsbehandling innen utgangen av 2026.

3.14 Samarbeid om flyktningarbeid med Den Norske Kirke

Lier kommune anerkjenner den viktige rollen i integreringsarbeidet og innsatsen for flyktninger som Den Norske Kirke har i Lier. Dette arbeidet er et verdifullt bidrag til fellesskapet og et godt supplement til kommunens egne tjenester.

Kommunen vil bidra med praktisk tilrettelegging, forutsigbare rammer for lokasjon, støtte i søknadsprosesser og lignende tiltak, innenfor de rammene kommunen har.

Lier kommune påtar seg ingen økonomiske forpliktelser, men kan stille administrative ressurser til rådighet i den grad administrasjonen vurderer det som formålstjenlig. Gjennom dette samarbeidet ønsker vi å styrke integreringen og bidra til gode møteplasser for alle som bor i Lier.

3.15 Demensvennlig kommune

Lier kommune var den første kommunen i Buskerud som ble sertifisert som et demensvennlig samfunn. Handlingsplanen for demensomsorg må jevnlig vedlikeholdes og samarbeidet mellom kommune, frivilligheten, pårørende og lokale bedrifter må styrkes ytterligere i tiden som kommer.

3.16 Førstelinjen byggesakskontoret, saksbehandlingsgebyr

Byggesakskontoret videreutvikler sin førstelinjetjeneste med fokus på proaktiv veiledning. Tiltakshavere og ansvarlig utførende skal møtes med et vennlig, klart og tilgjengelig språk. Tjenesten skal aktivt og tidlig i prosessen avdekke mangler i søknader og gi veiledning som hjelper søker å utnytte handlingsrommet i gjeldende regelverk, samtidig som tiltaket sikrer kvalitet for nærmiljøet. Det forventes at dette arbeidet bidrar til færre feil og raskere saksbehandlingstid for fullstendige søknader.

Kommunedirektøren bes videre utrede handlingsrommet for å differensiere gebyr etter påløpt saksbehandlingstid, det vil si lavere gebyrer dersom saksbehandlingstiden er over en gitt tid. Kommunedirektøren bes også vurdere å gi prisavslag ved komplett søknad ved førstegangs innsending. Dersom det er andre relevante virkemidler bes kommunedirektøren utrede dette.

3.17 Marin restaurering og bærekraftig akvakultur

Kommunestyret ber kommunedirektøren utrede hvordan Lier kan bidra til bedre vannkvalitet og økt biologisk mangfold i Drammensfjorden. Utredningen skal vurdere tiltak for marin restaurering, med hensyn til pågående planprosesser, samt muligheter for bærekraftig akvakultur og marine nyttehager. Arbeidet gjennomføres i samarbeid med relevante aktører og legges fram for politisk behandling innen utgangen av 2026.

3.18 Klart språk i kontakt med innbyggerne

Lier kommune skal bruke klart språk i alle henvendelser til innbyggere for å sikre at informasjonen blir tydelig, presis, respektfull og tilpasset mottakeren. Kommunedirektøren bes fremlegge en sak til orientering om pågående og planlagt arbeid om klart språk i forvaltningen.

3.19 Rådhusplassen

Kommunedirektøren bes fremlegge en sak om navnsetting av offentlige torg og sentrale møteplasser i Lier, herunder Rådhusplassen. Det legges til grunn at plassene gis navn etter historiske, avdøde personer med sterk tilknytning til Lier. Det skal også legges til rette at innbyggere kan komme med forslag og synspunkter i prosessen.

3.20 Status på tidligere verbalpunkter

Det skal ved presentasjon av kommunedirektørens beslutningsgrunnlag fremmes status på forrige HP's verbalpunkter.